

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Binnen per post. . . 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

STATEN-GENERAAL.

Vereenigde zitting der beide Kamers van maandag den 19 oktober, ter opening van de Gewone Vergadering der Staten-Generaal.

Nadat de leden zich hebben verzameld, wordt tegen half een ure de vergadering door den heer Jhr. H. R. Trip geopend, die door den heer Griffier der Eerste Kamer een besluit van Zijne Majestait den Koning van den 17 oktober jl. doet voordragen, waarbij Jhr. H. R. Trip benoemd wordt tot Voorzitter der Eerste Kamer, gedurende de aanstaande zitting der Staten-Generaal.

De Voorzitter alzo, in overeenkomst met art. 105 der grondwet, met het beleid der vergadering en de tegenwoordige vereenigde zitting belast zijnde, benoemd eene commissie van 18 leden der beide Kamers, om Zijne Majestait den Koning bij Hoogst Mezelfs aankomst aan het paleis der Staten-Generaal te ontvangen en in- en uitgeleide te doen. Deze commissie is zamengesteld uit de heeren: Jhr. Martini, Schimmelpenninck, Luyben, de Man, van Haren, van Rappard, Hoffman, van Rijkoverstel, van Leeuwen, Junius van den Heert, Baron Rengers, Bijlofeld, Menso, Cost Jordens en Star Busmann.

Ten een ure vervoegen zich Hunne Excellentien alsmede de heeren leden van den Raad van State in de vergaderzaal.

Na een kort tijdsverloop wordt de nadering van Zijne Majestait den Koning aangekondigd, die zich met Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden, op de wijze in het programma omschreven, naar het gebouw der Staten-Generaal begeven heeft. De Koning, ter vergaderzaal binnengeleid plaats zijnde op den troon en houdt, terwijl Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden naast Hoogst Mezelfs gezeten is, de navolgende openingsrede:

Edelmogende Heeren!

Bij het hervatten der belangrijke taak, welke door de grondwet aan de wetgevende magt is opgedragen, verhoegt het mij aan Uw Edel Mogenden op nieuw de verzekering te kunnen geven, dat onze betrekkingen met de andere Mogendheden zich door goede verstandhouding kenmerken.

De onderhandelingen met Frankrijk gevoerd, hebben het verlangde doel mogen bereiken, en de belangen der zoo aanzienlijke Nederlandsche scheepvaart op dat Keizerrijk zijn thans op de meest voldoende wijze gewaarborgd.

Eene overeenkomst met Frankrijk aangegaan, tot opheffing van scheepvaartregten op den Rijn, mag als eene nadere schrede beschouwd worden ter verkrijging eener algemeene vrijstelling van dien voornamen handelsweg.

Door het onlangs met België gesloten traktaat van handel en scheepvaart, zijn de de handelsbetrekkingen der beide Staten op eene billijke wijze geregeld, en, zooveel doemlijk was, van belemmeringen ontheven.

De moeilijkheden, welke onze handel met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika heeft onder-

vonden, door de zware regten aldaar op het voornaamste onzer koloniale producten gelegd, zijn op de meest wenschelijke wijze weggenomen.

Mijne bijzondere zorg blijft gewijd aan de welvaart der Overzeesche Bedrivingen. Er hebben daar misgewassen plaats gehad, doch de uitkomsten voor den nieuwen oogst waren gunstig.

Twee vorsten van het eiland Bali hadden onze vlag beleedigd en de trakaten geschonden. De dapperheid onzer Zee- en Landmagt heeft dien onverschuldigd beleedigd, het miskend gezag hersteld en de belangen van handel en scheepvaart verzekerd.

Beide deelen der krijgsmagt hebben bij voortdurende aanspraak op mijne goedkeuring.

De versterking van het zeezezen door aanbouw van stoom-oorlogschepen, maakt het onderwerp van overwegingen uit.

De onderscheidene takken van het binnenlandsch Bestuur gaan voort regelmatig te werken.

Ontwikkeling van het onderwijs en de beoefening van wetenschappen en kunsten, mag bij voortdurende eene gunstige getuigenis gegeven worden.

Handel, Scheepvaart en verdere ondernemingen van nijverheid, werden over het geheel met levendigheid gedreven, doch de uitkomsten waren niet allen even gunstig, ten gevolge van oorzaken, waarvan de druk mede overal elders werd gevoeld. De vermeerderde uitvoer van sommige onzer voortbrengselen, sedert korten tijd ontstaan, kan zoo voortgaande, voor onze landbouwers en handelaars groote voordeelen opleveren.

De rampen, welke het misgewas van een der voornaamste voedings-middelen had kunnen te weeg brengen, zijn boven alle verwachting gelenigd, zoowel door het zachte jaargetijde, hetwelk de Voorzienigheid heeft geschonken, als door de maatregelen, in overleg met U Edel Mogenden genomen, en door de meest lofwaardige algemeene medewerking.

Daar de oogst van het bedoelde gewas en van enkele andere veldvruchten, ook in dit jaar minder overvloedig is geweest, is de aanvankelijke beoogding der wettelijke bepalingen tot aanmoediging van den invoer van levensmiddelen, raadzaam te achten en zal zij een der eerste onderwerpen uitmaken, waarop de aandacht van U Edel Mogenden zal ingeroepen worden.

Door herhaalde hooge waterstanden op de rivieren, mitgaders door hooge zeevorden en stormen, zijn in den afgelopen winter aanmerkelijke schaden veroorzaakt, waarin heeft moeten worden voorzien.

De verschillende maatregelen tot herstel van 's Rijks geldmiddelen aangewend, hebben alsnu hunne volkomen uitvoering verkregen. Zij hebben aan de verwachting beantwoord, of die zelfs overtroffen.

In de tegenwoordige zitting zal de medewerking van U Edel Mogenden gevraagd worden tot vaststelling der begrootingen en der wet op de mid-

delen voor het aanstaand begrootig tijdvak, zoo mede tot verdere vaststelling van orde en vereeniging in het geldelijk beheer.

De verbetering van het Munstwezen heeft zeer aanmerkelijke verbeteringen gemaakt, in die mate, dat het geheel herstel binnen een niet verwijderd tijdsverloop met vertrouwen mag worden te gemeet gezien. Om nogtans ons munststelsel op hechte grondslagen te doen rusten, worden er nog wettelijke bepalingen gevorderd, welke, die Ik hoop, in den loop der zitting aan U Edel Mogenden zullen kunnen aangeboden worden.

Er zullen almede in deze zitting aan U Edel Mogenden worden ingediend ontwerpen van wet, bevattende het geheele Wetboek van Strafrecht, waarbij acht geslagen is op de aanmerkingen, zoo wetmatig als vroeger, over dit ontwerp aan de Regering medegedeeld.

Zoodra Ik zal hebben goedgekeurd de voordragten, welke Ik binnen eenigen tijd te gerhoet zie, betreffende het Binnenlandsch Bestuur, mitgaders het te geven gevolg aan art. 6 der Grondwet, zullen de daartoe betrekkelijke wets-ontwerpen bij U Edel Mogenden ter overweging gebragt worden.

Zonder dat Ik de overige wets-ontwerpen vermeld, welke Uwe Vergadering zullen kunnen bezigt houden, zal het aan U Edel Mogende reeds gebleken zijn, dat het niet aan gewigtigen arbeid zal ontbreken.

Wij allen, Edel Mogende Heeren! zullen daarbij slechts een doel voor oogen hebben: het waarachtig welzijn van het Vaderland. Om dat te bereiken, zullen wij gewis onze vereenigde krachten inspannen, en wij zullen ons daarvan door niets laten afrekken. Moge de Almachtige onze pogingen ondersteunen, en, ook door de vruchten van onze werkzaamheden, Zijnen zegen over Nederland uitstorten!

Ziedaar dan weder de Troonrede, welke elk jaar met nieuwe belangstelling door den meer en meer ontwakenden geest van constitutionnalisme wordt te gemeet gezien en van jaar tot jaar onbelangrijker wordt.

Wat valt er van de bovenstaande Troonrede te zeggen? Veel meer over hetgeen daarin niet dan over hetgeen al gezegd wordt.

Een vlugtig overzigt moge mij eene schijnbare afwijking opleveren. Of schoon niets belangrijks is te zeggen, wat wien het ook zoude moge, het is mij niet nogmaals dat wij de Troonrede mogen beschouwen als een staatsstuk dat van de Regering uitgaat, van welke dus als eene aanspreekende hand moet worden voortgebragt tot het assort der ministerieele verantwoordelijkheid. Wij hebben deze verklaring niet noodig en onze volgende woorden te dekken, maar willen geene gelegenheid voorbij laten

gaan, om te verklaren dat wij protestoren tegen de leer, alsof de Troonrede beschouwd moet worden als van den Koning alleen uitgegaan zijnde zóó, dat hetgeen van de Troonrede gezegd wordt, tot den persoon des Konings alleen kan gerigt zijn; als is het dan ook dat in de onderwerpelijke Troonrede alles duidelijk vermeden is, waaruit de medewerking der ministers zou kunnen afgeleid worden. Trouwens waar Z. M. de koning uit eigen naam spreekt, wordt steeds het woord *Ik* gebruikt en waar zulks niet kon geschieden, is de zin altijd in den onbepaalden vorm opgesteld.

Omtrent de buitenlandsche aangelegenheden wordt in de Troonrede gedoeld op de scheepvaarts-onderhandelingen met Rusland; de rijnvaartsovereenkomst met Frankrijk; het tractaat met België en het tarief van Noord-Amerika.

Wat het eerste punt betreft, de bladen die meer bijzonderlijk aan onzen handel gewijd zijn, en vooral de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, hebben in der tijd staaltjes geleverd, met hoeveel belangstelling en nauwkeurigheid die onderhandelingen gevoerd zijn; en met hoeveel zorg men zich gehaast heeft den Nederlandschen handel met de uitkomsten derzelve bekend te maken.

Teregt noemt de Troonrede de met Frankrijk aangegane overeenkomst tot opheffing der scheepvaartregten op den Rijn *eene nadere schrede tot verkrijging eener algemeene vrijstelling van dien voornamen handelsweg*; de tijd zal evenwel nog moeten leeren of het tractaat met België gesloten, niet weder eenige schreden achteruit op dien weg heeft doen gaan.

Wat dit laatste tractaat betreft, de Kamer zal nu wel geroepen zijn, om hetzelfde te onderzoeken, en hare denkwijze over dat tractaat bekend te maken, wil zij in het adres van antwoord toestemmen dat dit tractaat de handelsbetrekkingen der beide Staten op eene *billijke* wijze geregeld heeft: iets hetgeen ons nog zoo klaar niet voorkomt.

Het tweede gedeelte der Troonrede handelt over de kolonien. Het eerste paragraaf doet de hoop ontstaan dat de aldaar geopende uitzigten mogen verwezenlijkt worden; want anders ziet het er hier bedroefd uit.

Het tweede paragraaf over de expeditie van Bali handelende is zoo zedig opgesteld als het maar met mogelijkheid wezen kan, onder het opzigt van den behaalden roem der overwinning. De Kamer zal hier dus gelegenheid hebben deze leemte in de Troonrede met eenige schoone woorden aan te vullen.

Met leedwezen hebben wij in dit gedeelte van de Troonrede den minsten werk gemist omtrent den kerelijken toestand in Oost-Indie, veroorzaakt door de verbanning van Mgr. Grooff met alle getrouwe volgelingen en het verbod, bij koninklijk besluit, om de drie weerspannige priesters van aldaar langer in functie te blijven. Het komt ons voor dat die toestand gewichtig en bedenklijk genoeg is, om het verlangen op te wekken tot het opnemen, of er iets gedaan is of beraamd wordt, om aan dien toestand een einde te maken en het iets gedaan zal worden, om voortaan de vrijheid en het verblijf van Nederlandsche burgers in

de Nederlandsche Kolonien niet meer afhankelijk te maken van de grillen of den willekeur of de onwetendheid van dezen of genen Gouverneur-Generaal. Gaarne hadden wij vernomen of aan den op eene zoo onverdiende wijze verbannen Bisschop met de zijnen, volkomen recht zal wedervaren, dan wel of de omstandigheden, naar inzien der Regering, vorderen, dat die verbanning als een *fait accompli* beschouwd worde, tot welks herstelling maatregelen van anderen aard zullen genomen worden met het beramen tevens der noodige voorzieningen, om de herhaling van zulke ergerlijke feiten voor te komen. Trouwens het geldt hier geen particulier persoon, het geldt de Godsdienst, en deze loch behoort tot de openbare aangelegenheden van elken welgeordenen Staat.

Wij durven hier dit punt der aandacht der Kamer dringend aanbevelen, en hopen in allen gevalle, dat een onzer catholijke Vertegenwoordigers, bij de behandeling van het adres deze zaak ter tafel zal brengen; terwijl wij tevens hopen, dat elk welgezind lid der Kamer, met aflegging van alle vooroordeelen, die zaak, welke de vrijheid van godsdienst in het algemeen betreft, ter harte zal nemen. Wij zeggen: in het algemeen; want hetgeen heden den catholijken bisschop gebeurd is, kan morgen eenen protestantschen herder gebeuren, zoodra er zich slechts eene omstandigheid opdoet, waarin zoodanig persoon de onafhankelijkheid zijner roeping en van zijn karakter zou willen stellen boven het *bon-plaisir* van zijne Excellentie den Staatsraad Gouverneur-Generaal van Nederlands Indie.

(Het vervolg hierna.)

ITALIË.

ROME. De Kardinaal Gizzi heeft uit Rome aan de voornaamste overheden in de Pauselijke Staten de volgende circulaire gezonden;

Doorluchtige en Zeer Eerwaarde Heer!

De uitdrukkingen van vreugde welke tot heden onder de bevolkingen der Pauselijke Staten zijn aan den dag gelegd, om de verheffing en de daden van den nieuwen Paus, Pius IX, onzen zeer goedertieren Vorst, te vieren, deden zien hoe groot de blijdschap is, welke een ieder, bij zijne gelukkige troonsbeklimming bezielde. De vreugde des volks is ook de vreugde van den Vorst en zijne Regering; de doorluchtige opperpriester kan niet anders dan diep daarover getroffen zijn. Doch zijne Ziel, die altijd bereid is het wezenlijk getuk zijner onderdanen boven den roem te stellen, gevoelt eenige droefheid, die zich tusschen die vreugde mengt, bij de gedachte dat die feesten uit vrijwillige bijdragen voortkomen, en hij kan niet dulden dat zijn volk, om zijner wille, met uitgaven bevoorraden zou zijn.

De H. Vader ziet tevens met leedwezen, dat de massa's der bevolkingen, die aan dat enthousiasme lucht geven, de huisselijke bezigheden, naar gelang der standen waartoe zij behooren, verwaarloosen en daardoor verliezen hetgeen tot hun levens onderhoud noodig is; en zijn vaderlijk hart wordt dubbel bedroefd over dit tweede verlies ten nadeele van een gedeelte zijner bewinde onderdanen. Om deze redenen, wil Zijne Heiligheid, dat het volk einde make aan die kostbare demonstraties, die een ieder terugkeere tot de uitoefening van zijn bijzonder beroep en met gerustheid de maatregelen afwachte, welke het gouvernement voor het welzijn van den Staat beraamt.

» Uw Doorl. Eerw. zal zich bejveren deze verlangens van den H. Vader openlijk bekend te maken, en vooral bij de gelegenheden, wanneer men aan de stedelijke of andere overheden verzoek mag vragen om nieuwe feesten te vieren of talrijke volksbijeenkomsten van stad tot stad te doen trekken. Indien er op sommige plaatsen reeds inzamelingen voor zoodanige feesten mogten gedaan zijn, en men het niet mogelijk mogt achten aan elken der onderteekenaars zijne gestorte bijdrage terug te geven, zouden deze bijdragen op eene zeer nuttige wijze besteed kunnen worden tot het onderhoud des volks gedurende den winter, door het aanleggen van eenig werk van openbaar nut. Op die wijze zal Z. H. daarin eene dubbele reden van vreugde vinden, door aan de eene zijde de gehoorzaamheid zijner onderdanen aan al zijne verlangens te leeren kennen en van de andere zijde te zien, dat ten nutte van de armen besteed wordt hetgeen bestemd was om zijnen naam op eene andere, welligt meer schitterende wijze te verceren, doch welke minder waarde heeft en in zijne oogen minder aangenaam is dan de zegeningen des behoeftigen.

In afwachting van uw antwoord geef ik Uwe Doorl. Eerw. de vernieuwde verzekering enz.

Rome 8 oktober 1846.

P. Kardinaal Gizzi.

— Volgens eene correspondentie, welke wij voor nauwkeurig houden, zou de H. Vader voornemens zijn eene soort van Staatsraad op te rigten, bestaande uit de onder-secretarissen van Staat, de prelaten, welke de aanzienlijkste betrekkingen te Rome bekleeden, als de thesaurier, de gouverneur van Rome en de voorzitter der wapens, (de beëdiging uitoefenende van minister van oorlog). Bij deze prelaten zouden eenige aanzienlijke leeken gevoegd worden en op die wijze zou eene instelling worden tot stand gebracht, welke met ter tijd de verlangde ontwerpen overeenstemmen zoude gekomen.

— Mgr. Baluffi, benoemd tot bisschop van Imola, alwaar hij den tegenwoordigen bisschop, van den H. Petrus gaat vervangen, zal zich spoedig naar zijnen post begeven. Men verzekert dat hij in de maand december terug zal komen om den kardinaalshoof te ontvangen, welke hem zal geschonken worden in het consistorie, dat op de inbezitneming volgen zal. Deze laatste plegtigheid schijnt steeds op den 8 november te zullen plaats hebben. Wij Mgr. Baluffi door de H. Vader waardig gekeurd is hem op te volgen in den gewigtigen zetel van Imola, alwaar de kardinaal Mastai de verknoptheid en de liefde des volks verworven heeft, kan men niet anders dan de opneming van dien plelaat in het H. Collegie toejuichen.

— Al de prelaten, die in de gelegenheid zijn het bijzonder leven van Pius IX nategaan, uiten hunne verwondering over zijne deugden. Zij zijn openbaar in den lof van zijnen ootmoed, en van, naar hun zeggen, nog geen Paus een voorbeeld gegeven heeft.

GRIEKENLAND.

Brieven uit Athene van den 4 oktober, aan de *Augsb. Zeit.* geschreven, melden dat in die hoofdstad het gerucht liep, dat de pacha van Candia, in overeenstemming met de turksche en grieksche bevolking, de onafhankelijkheid van dat eiland uitgeroepen hebben.

ZWITSERLAND.

GENEVE 10 oktober. De zaken hervormen gedeeltelijk hun loop. Het *Journal de Genève* is, na een afwezigheid van zeven dagen, terug te verschenen. Doch het geheim der correspondentie wordt steeds geschonden. Onze brieven worden gedurig opgehouden; sommigen gaan verloren en eenigen dragen de duidelijke sporen van zegelverbreking.

De laatste officiële opgave van het gasthuis te Weene bracht het getal der burgers, die ten gevolge van de gevechten van den 7 overleden zijn, op 42. Het getal der gekwetsten, die ten hantent vermeld worden is omstreeks 50.

Men is thans uitgemaakt dat de opstandelingen te St. Gervaes door de Waadsche radicalen van alle behoeften voorzien zijn geweest. Men zegt dat dezelve hun den 6 uit het arsenaal van Morges naar toegezonden.

De bezorgdheid welke men gekoesterd had over het lot der nieuwe kantonale bank is voor dit oogenblik geweken; doch men vreest dat de nieuwe regering, onder voorwendsel van haar monopolie te ontnemen, haar eenen gevoeligen slag zal toebrengen.

Alleden ochtend liep alhier, ten tweeden male in tien dagen tijds het gerucht dat het volk van Nederwallis in volten opstand was en dat ook te Neuburg oproerige bewegingen plaats hadden. Onze wervers van vrijkorpsen verspreiden gaarne zulke geruchten om recruten onder hunne vanden te lokken.

— De Grootte Raad van Lucern is den 13 oktober bijeengekomen tot het houden der gewone halfjaarvergadering. De regeringsraad heeft onmiddellijk de toestemming gevraagd van een onbepaald crediet, bestemd om te voorzien in de noodzakelijke voorzieningen en onvoorziene behoeften van den tijd. De vovoyer, Siegwart Muller, het voorstel van den regeringsraad ondersteunende, heeft in levendige bewoordingen de onvermoeide factie gelaakt, welke dag en nacht er zich op toelegt om het rijk der Zwitseren te ondermijnen, de maatschappij tot in hare grondslagen aanrandt en Zwitserland aan al de rampen der regeringloosheid wil overleveren. Met alle krachten tegen die factie verzetten is hetgeen Lucern evenzeer aan het federaal verbond als aan de instandhouding der catholijke kantons verschuldigd is.

Terzelfder tijd heeft de regeringsraad het voorstel gedaan om eene stoomboot te bouwen voor de dienst der post op het meer der Vier Kantons, of liever voor de bewaking van dat meer en tot het onderhouden der Zwitserische gemeenschap met deszelfs bondgenooten Uri, Schwyz en Unterwalden.

Men ziet dat Lucern het gevaar van het tegenwoordig oogenblik kent, doch zich den moed niet laat benemen.

DUITSCHLAND.

KÖNIGSBERG 9 oktober. De prijs der graan stijgt nog bij voortdaring. De invoer is onbeduidend en de boeren behouden hun graan in de hoop dat men een nog hooger prijs te zullen bekomen kan die daarop het thans staat. De aardappelen hebben immers, zelfs in de kleinste steden eenen zoo hoogen prijs bereikt, dat men niet zonder bezorgdheid voor den winter is.

— De Köln. Zeff. meldt dat een scheepsreeder te Weenen het voornemen heeft, met een schip, dat hij reeds tot dat einde heeft ingekocht, de proef te herhalen, welke reeds met een goede uitkomst door eenen hollandschen speculant is ondernomen geweest, en zich van Weenen naar Amsterdam te begeven langs den Donau, de Mein, den Rijn en de Binnenwatersen van Holland.

ENGLAND

LONDEN 17 oktober. De elektrische telegraaf van Southampton meldt ons zoo even (4 ure) de aankomst van den Stomer de Cycloop, komende van Lissabon. Hij is overbrenger van gewichtige depeches van het gouvernement en heeft aan boord lord Howard de Walden, minister van Hare Britsche Majesteit bij de koningin van Portugal. (Express).

— De Standard zegt dat omstreeks 200,000 man bezig zijn aan de voorgeschreven werken in Ierland in de zuidelijke en westelijke districten en dat het

waarschijnlijk is dat 300,000 man aldaar werk zullen vinden.

— Men is in de city zeer ongerust over het lot van de stoomboot *Loch Ryan*, vertrokken uit Rotterdam den 9 en die 11. zondag te Londen had moeten aankomen. Het had 200 stuks groot hornvee en 100 schapen aan boord, bestemd voor de markt van Londen. Het gerucht loopt dat die stoomboot aan den mond van Texel gestrand is, andere beweren dat zij in de Elve eene schuilplaats heeft gezocht. Doch daar men zonder eenige tijding is vrees men dat zij verloren zal zijn.

— De laatste tijdingen van de Kaap de Goede Hoop loopten tot den 10 augustus; maar melden nog niets beslissends over den oorlog langs de grenzen. De engelschen hebben bepaaldelijk en krachtadig eene aanvallende houding aangenomen en hunne troepen vervolgen de Kaffers onvermoeid tot in de bergen, waarin zij zich verschuilen. Volgens het verhaal der dagbladen van de Kolonie zou het schijnen dat de krijgsmagt der engelschen verdeeld is, om den vijand te omringen en hem op Buffalo terug te dringen; alwaar het gros van het leger zich bevindt onder hevel van den gouverneur sir Peregrine Maitland. Indien deze manoeuvre gelukt is, de nederlaag der Kaffers onvermijdelijk en deze zullen zich op genade moeten overgeven. Overigens hebben zij, in al de ontmoetingen die plaats gehad hebben, veel volk en eene aanzienlijke hoeveelheid vee verloren.

SPANJE EN PORTUGAL.

MADRID 13 oktober. De hertogen de Montpensier en d'Aumale schijnen veel behagen in Madrid te scheppen; heden hebben zij met den kolonel Thierry, de heer Jannin en nog andere personen eene wandeling gedaan. Zij waren het voorwerp der algemeene nieuwsgierigheid. Men weet den dag van hun vertrek nog niet.

— De heer Bulwer, minister van Hare Britsche Majesteit, was gisteren bij den handkeus tegenwoordig. Deze diplomaat heeft op eene eerbiedige wijze eenige woorden met de Koningin en de Infante gewisseld.

— Omtrent de amnestie is nog niets bepaald.

— Men leest in den *Heraldo*. Het is zeker dat de vurigste factie der carlistische partij zich in beweging wil stellen, om aan haren zoogenaamden koning eenen troon te bezorgen. De oproerige proclamatie, de vlugt der carlistische opperhoofden uit de plaatsen, alwaar zij in vreemde landen verbleven, de aanhouding van eenige anderen, die, als de zich noemende generaal Polo, dicht bij de spaansche grenzen aangehouden zijn, laten niet meer toe te twifelen, dat de carlistische emigratie, door de miguellistische partij in Portugal ondersteund, eene poging wil wagen. Wij herhalen hetgeen wij reeds duizend maal gezegd hebben: zulke plannen boezemen ons geene vrees in. De feiten van het gouvernement zonden alleen aan de partij van don Carlos eenige hoop kunnen inboezemen, niet op eene mogelijke zegepraal, maar ten minste van eene worsteling als in Portugal plaats heeft.

LISSABON 7 oktober. Te gedeelen naar den noodkreet, door de septembrieten geuit, blijkt het dat de nederlaag der partij even snel als beslissend is geweest. « De koningin is niet vrij, roept de *Revolução* uit, de maatschappij *Carlistica* dringt haar een ministerie op. »

Het leeken van den opstand is door het garnizoen gegeven, hetwelk ten getale van bijna 2000 man op de markt bijeengekomen was onder den uitroep van: « Weg met het ministerie; leve het Charter! » De *Revolução*, wiens gezag echter zeer verdacht moet gehouden worden, zegt dat de beweging bloot onder de militairen heeft plaats gehad: dat het volk er geen deel aan genomen heeft naar dezelve met eene onverschilligheid, welke dat blad betreurt, heeft aangezien.

Bij het vernemen door de *Diario do Governo* van den val van het septembriestisch ministerie en de wederkomst van Saldanha aan het hoofd der zaken, hebben een aantal hoofden der eerste noemde partij in allerijl Lissabon verlaten om in de provincien eenen opstand aan te steken. Het ministerie, hetwelk, naar het schijnt, vast besloten heeft, de stelling, welke het zoo stoutmoedig

heeft ingenomen, te verdedigen, heeft de openlijk bekend gemaakte ontwerpen van deszelfs vijanden beantwoord met een decreet, waarbij de nationale garde afgeschaff wordt en de constitutie opgeheven is.

Behalve de reeds gemelde nieuwe ministers is nog tot minister van buitenlandsche zaken benoemd, de burggraaf de Carreira, buitengewoon afgezant te Parijs. De minister van financiën is nog niet benoemd.

De koningin heeft eene proclamatie aan de portugeesche natie uitgevaardigd, die door af de nieuwe ministers gecontrasigneerd is. H. M. verklaart dat al de concessien, aan het volk, ten gevolge van den laatsten opstand van Minho verleend, gehandhaafd zullen worden, maar dat de nieuwe regering zich er op toe zal leggen om een einde te maken aan de buitensporigheden, waartoe die opstand tot voorwendsel heeft gestrekt.

— De *Phare des Pyrenées* zegt dat een aantal carlistische uitgewekenen, die de grenzen overgetrokken waren in Spanje gevangen zijn genomen.

FRANKRIJK.

PARIS 18 oktober. Men verwacht heden te Parijs een antwoord van lord Palmerston op de laatste nota van den heer Guizot.

— De heer Guizot heeft eergisteren een groot diner ter eere van lord Normanby gegeven.

— Mgr. Miolaud, bisschop van Amieu, heeft naar men verzekert, het aartsbisdom van Aix, hem door het gouvernement opgedragen, aangenomen. Men toont zich zeer veldaan over deze keus.

— In de *Presse* leest men: « Wij vermeenen te mogen verzekeren dat de Noordsche Hoven, wel verre van zich te vereenigen met de vorderingen van het engelsch kabinet in de kwestie der spaansche huwelijken, openlijk geheel andere gevoelens aan den dag leggen. Twee derzelve hebben zelfs, naar men zegt, reeds de officiële betuiging hunner gevoelens desaanstaande aan ons gouvernement doen geworden. »

NEDERLAND.

Onzen verantwoordelijken directeur en uitgever, (de heer A. van Bevervoorde), die zich thans in de gevangenis bevindt, is vóorgisteren, zijnde Zondag, op nieuw eene dagvaarding betekend, om heden dinsdag te verschijnen voor den regter-commissaris bij de arrondissements-regtbank alhier. (De Burger.)

— Uit Livorno wordt dd. 7 oct. geschreven, dat de koningin der Nederlanden in den vorigen nacht met eene particuliere stoomboot aldaar uit Genua was aangekomen. Eerst tegen den middag was Hoogstd. onder het lussen van geschut-salvo's aan land gekomen en terstond langs den spoorweg naar Pisa vertrokken, om de merkwaardigheden dier stad in oogenschouw te nemen; denzelfden avond dacht Hoogstd. terug te zijn om naar Civita-Vecchia scheep te gaan.

— Wij achten het doeltreffend, hier te doen volgen eene lijst der leden, waaruit de beide Kamers zijn zamengesteld, met bijvoeging van de jaren van afreding, voor zooveel de leden der tweede Kamer aangaat.

HERSTE KAMER.

1° E. A. graaf van der Goltz; 2° J. W. Dedet; 3° A. W. baron van Pallandt van Beers; 4° jhr. B. B. Martini; 5° J. H. baron van Lijnden van Lunenburg; 6° mr. A. G. Verheijen; 7° jhr. mr. G. G. Clifford; 8° mr. C. G. Bijleveld; 9° M. C. W. baron du Tour van Bellinchave; 10° G. graaf Schimmelpenninck; 11° A. W. J. J. baron van Hugenpoth van Aerdt; 12° D. H. baron Chassé; 13° A. van der Hoop; 14° H. B. Trip; 15° graaf W. A. W. van Limburg Stirum Noordwijk; 16° jhr. mr. O. van Swinderen van Rensuma; 17° baron A. W. van Brienen van de Grootte Lindt; 18° P. W. baron de Eiedet de Well; 19° M. Piepers; 20° mr. P. A. Rutgers; 21° mr. M. C. van Hall; 22° J. W. baron Huyssen van Ka teindijk; 23° mr. J. G. van Nes; 24° jhr. mr. W. F. C. ridder van Rappard; 25° jhr. mr. W. J. Junius van Hoffert; 26° mr. J. G. Himpel; 27° mr. S. van Welderen baron Rengers; 28° W. A. baron Schimmelpenninck van der Oije; 29° de beide Pollen; en 28° H. G. van der Houven. Griffier J. L. W. baron de Geer van Jutphaas.

TWEDE KAMER.

Noord-Brabant: 1847, mr. J. L. A. Luyben, mr. J. A. Mutsaers en mr. L. D. Storm; 1848,

mr. P. Gouverneur en jhr. L. J. B. van Sasse van IJssel; 1840, mr. R. P. Romme en jhr. mr. J. O. de Jong van Beek en Donk.

Gelderland: 1847, E. W. van Dam van IJssel en mr. J. M. de Kempener; 1848, mr. M. J. de Man en mr. R. Scheers van Harencarspel; 1849, baron C. J. A. van Nagell tot Ampsen en J. T. H. jhr. Nedermeyer ridder van Rosenthal.

Zuid-Holland: 1847, mr. P. C. Schooneveld en M. A. F. H. Hoffmar; 1848, mr. C. B. Nederburgh, jhr. W. Boreel van Hogelanden, mr. P. F. Timmers Verhoeven en A. van Rijkevorsel, H.; 1849, E. P. de Monchy, mr. J. C. Faber van Riemsdijk, jhr. mr. D. T. Gevers van Endeggeest, mr. G. W. Verweij Mejan, mr. L. C. Euzac en mr. S. H. Anthonet.

Noord-Holland: 1847, jhr. H. Backer, jhr. Mr. P. van Akerlaken, mr. H. A. van Blywijk, mr. J. J. Uytwerf Sterling en mr. J. S. van Naimen; 1848, mr. J. Enschede, jhr. mr. D. Hoof en mr. G. van Leeuwen; 1849, mr. J. C. Corver Hoof en D. Borski.

Zeeland: 1847, mr. A. J. F. Egter van Wisselkerke; 1848, mr. J. F. Bijleveld, en 1849, mr. J. de Backer.

Utrecht: 1847, mr. N. J. P. Kien; 1848, dr. H. Menso; 1849, baron J. K. van Goltstein.

Friesland: 1847, mr. N. van Heloma en S. baron van Heemstra; 1848, mr. A. Telting; 1849, mr. G. Hiddema Jongstra en jhr. W. H. Lijcklama a Nijeholt.

Ovenijssel: 1847, baron J. G. van Haersolte van Haerst; 1848, mr. G. J. Bruce en mr. W. H. Coet Jordens; 1849, mr. A. J. Duymaer van Twist.

Groningen: 1847, mr. H. J. H. Modderman; 1848, mr. C. Star Busmann; 1849, jhr. mr. J. E. van Panhuys en mr. C. M. Nap.

Drenthe: 1847, mr. G. Kniphorst.

Herzogdom Limburg: 1847, mr. M. P. H. Strens; 1848, A. H. T. baron Michiels van Verduynen, en 1849, J. J. F. M. H. Corneli.

Griffier, mr. A. J. van der Heim.

Uit deze opgave blijkt, dat in de aanstaande zitting in de tweede Kamer twee nieuwe leden zitting zullen nemen, als: 1°, de heer D. Borski, die gekozen is in de plaats van den heer Mr. C. A. den Tex, die verzocht had niet in aanmerking te komen, en 2°, de heer mr. C. W. Nap, die gekozen is ter vervanging van den heer mr. B. Wiersma, die niet weder is ingekomen.

Onder de leden der tweede Kamer, waarvan wij hierboven de opgave mededeelden, behoort nog de heer mr. M. P. H. Strens, omdat het tot dusverre nog niet officieel gebleken is, dat die heer, na zijne benoeming tot procureur-generaal bij het hof in Noord-Brabant, voor het lidmaatschap der tweede Kamer heeft bedankt. Wat hier van zij, zal spoedig na de opening der Kamers blijken.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Dingsdag 20 oktober.

In de op beden gehouden openbare zitting der Kamer, onder voorzitterschap van den heer Bruce, zijn, na kennisgeving aan de Kamer, dat haar waardige griffier door eene ernstige ongesteldheid verhinderd is de vergadering bij te wonen, en dat ook de heeren van Heemstra, de Backer en Michiels van Verduynen mede van hunne ongesteldheid hebben kennis gegeven, door den voorzitter ingevolge art. 2 van het reglement van orde, twee commissien benoemd, tot onderzoek der geloofs-brieven van de herkozen en nieuw optredende leden. Voor de leden uit de provincien Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland, bestaat die commissie uit de heeren: Uytwerf Sterling, Star Busmann, Hofman, Boreel en Byleveld en voor de leden uit de overige provincien, uit de heeren: Enschede, Storm, Kien, van Haersolte en Scheers van Harencarspel. Beide commissien begeven zich tot dat onderzoek in de actien, en doen daarna, te eene bij monde van den heer Uytwerf Sterling, de afdere bij monde van den heer Enschede, rapport, waaruit blijkt, dat al de naar toegezonden geloofs-brieven (die van den heer de Backer waren niet ingekomen) in orde waren bevonden, en dat uit dien hoofde concludeerde tot de zitting. Dien eenkomstig wordt besloten, met uitzondering van den heer Corneli, die den eed nog heeft afgelegd.

Alsna wordt, overeenkomstig art. 7 van het reglement van orde, overgegaan tot het maken eener opgave van drie leden, aan den Koning van te bieden, om daaruit een te benoemen tot waarneming van het voorzitterschap. Tot opnemening der stemmen werden benoemd de heeren Hoof, van

Nagell, van Rijkevorsel en Daymaer van Twist. Er zijn 43 leden tegenwoordig, derhalve is de volstrekte meerderheid 22. Er hebben over de keuze van den eersten kandidaat 4 stemningen en tusschenstemming plaats, waarvan de uitslag blijkt uit de volgende opgave.

STEMMINGEN.

	eerste. TWEEDE.	(*) TUSSENSTEMMING.	derde. VIERDE.
Bruce	15	15	18
Verweij-Mejan	9	9	8
Boreel	7	9	12
Schooneveld	3	4	6
Faber van Riemsdijk	4	4	—
Gevers	2	1	—
Luzde	2	1	—
Hoof	1	—	—
Blanco	—	—	1
	43	43	43

(*) TUSSENSTEMMING. Ten einde te beslissen wie van de beide heeren Schooneveld en Verweij-Mejan de gelijke stemmen hebben zullen in aanmerking komen, om gevoegd te worden bij de 3 leden, die thans de meeste stemmen hebben verkregen, en waarover alleen thans te stemmen valt, wordt beslist met 24 stemmen voor den heer Schooneveld. De heer Faber verkreeg 18.

Derhalve is de heer mr. G. J. Bruce, laatstelijk president der Kamer, andermaal benoemd tot eersten kandidaat.

Over de verkiezing van den tweeden kandidaat hebben vier stemningen plaats. Bij de laatste, loopende over de heeren Boreel en Mejan, wordt daartoe gekozen de heer jhr. Boreel van Hogelanden, afgevaardigde uit Zuid-Holland, met 22 van de 42 aanwezige stemmen.

Over de verkiezing van den derden kandidaat hebben mede onderscheidene stemningen en eene tusschenstemming plaats. Bij eindstemming wordt verkozen de heer mr. Verweij-Mejan, met 24 van de 42 aanwezige stemmen.

Deze alzo geformeerde lijst van drie kandidaten zal ten spoedigste aan Z. M. den Koning worden aangeboden, door eene commissie, zitting houdende uit de heeren stemopnemers en de heeren van Panhuys, Menso, Meesters en Lyblama a Nijeholt.

Verder niets meer dan de orde van den dag zijnde, wordt de vergadering gesloten.

S'HAGE, 19 October. Heden middag werd alhier uit de gevangenis vervoerd, om naar eene andere overgebracht te worden, de gevangene van J. P. de Haas, vroeger veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van 2 jaren, wegens hoorn en smaad gepleegd jegens den koning, en thans betrokken geweest, doch vrijgesproken, in het bekende proces voor het hof in Zuid-Holland gevoerd.

De Haas werd, aan een ander misdadiger in lompen gekleed, vastgehouden over de straat geleid.

Met leedwezen vernam men, dat de heer mr. A. J. van der Heim, griffier van de Tweede Kamer, die reeds sedert geruimen tijds ernstig ziek steld is, en die volgens naar Bonn is vertrokken, doch vrijdag avond ik alhier teruggekeerd was, thans op het uiterste ligt.

Advertentien.

Heden avond ten zeven ure overleed na eene kortstondige ziekte en voorzien te zijn met de Hh. Sacramenten der Roomsche-Catholijke Kerk, tot droefheid zijner kinderen, bejuwd kinderen en verdere familie, onze dierbare vader **MARTINUS COOLEN**, in den ouderdom van bijna 90 jaren.

's Bosch; den 15 October, 1846. Uit lijf naam, **J. N. COOLEN.**

VERKOOPING van eene groote partij BLOEMEN EN PLANTEN.

Op Dingsdag den 27 October 1846, des namiddags om twee ure, ten Venduistie van **J. DE BRUYN**, in de St. Jorisstraat te 's Bosch, allen afkomstig van den Heer **MOEYS**, uit Antwerpen.

TE HUUR

MET 1° MEI AANSTAANDE, **MEIN HUIS**, staande op den Hoogen Steerweg, thans bewoond door **HEYMANS**, Mr. Meubelmaker. Te bevragen bij de Erven **G. J. DECKERS**, Postelstraat.

TE KOOP.

EENE BOERDERIJ,

zeer voordeelig gelegen onder het gehucht **Hushoven te Weert**, langs den geprojecteerden Provincialen weg naar **Eindhoven**, genaamd **Bij Stultjens-Jan**, bestaande in eene **AANZIENLIJKE HUIZINGE** met **SCHUUR, STALLINGEN, TUIN, BOOMGAARD, BOUWLANDEN, WEIDEN** en tot het aanleggen van **BOSCH** geschikte gronden, groot 1 Bunders 54 Roeden en 40 Ellen,

Een gedeelte van den Koopprijs kan, tegen den interest van 4 pCt. op het goed gevestigd blijven.

Voor den 10 November e. l. te bevragen bij den Notaris **BLOEMARTS** te Weert.

Op Vrijdag den 30 October 1846, de morgens, om negen ure, zal de Notaris **MOLHUYZEN**, op de Buitenplaats **Vlijt en Zegen, te Vught**, Verkoopen:

26 Stuks Zware YPEN, en eenige Koopen LINDENBOOMEN,

bekwaam voor **WAGEN, MEUBEL** en **TIMMERHOUT**, staande langs den Straatweg en op genoemde Buitenplaats te **Vught**.

Een **JONGELING** van ruim 17 jaren, bezitter van den 4° Rang en van de R. Cath. Godsdienst, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk geplaatst om behulpzaam in eene School te zijn; hij gelooft om zich verder te bekwaamen, is men niet ongenegen voor het eerste jaar eenige tegemoetkoming te geven. Adres met franco brieven bij den Boekhandelaar **A. M. BROEDELLET** te Voorburg.

Graanmarkt

van **ROBERTOGENBOSCH** Maandag den 19 en 20 October.
ROGGE / 9.00 / 9.00
BOEKWEIT / 5.50 / 6.50
HAVER / 3.40 3.60 a 3.65

AMSTERDAM, 19 October.

Tarwe bij vorse prijzen: 131 p. a. wib. Pools. f380; 128 p. b. dito f338; 126 p. r. Mecklenb. f336; 124 p. p. Vries. f332; 122 p. s. dito f315; 128 p. o. Rijn f347; 124 p. u. Zeeuws. f345. Rogge ruym prijs, ter verzending en cons. 16 ent. 117, 116 p. Petersb. f256; 239; 118 p. Arch. f259; 116 p. Riga f262. Hav. 120 p. Deensche f258; 123 p. Rostocker. f276; 119 p. Paris f268. Garst prijshoudend; 111 p. Deensche f185. Haver ruym prijshoudend: 83, 84, p. fijne f152, 151. Boekweit in de puike soorten bij weinig handel prijshoudend: 121 p. Vries, f238; Van Veensoorten vrij wat ter veil en daarvoor geen vaang bestaande alzoo in eene lusteloze stemming.

Beurs van Amsterdam.

Maandag 19 October ten 4 ure.
W. S. 2° pCt. 58¹/₂; 3° pCt. 70¹/₂. Dito 3 pCt. 72¹/₂; 4° pCt. 92¹/₂; 5° pCt. 173¹/₂. Rijn Spoorweg. 107¹/₂. Ardiens 510 p. st. 10¹/₂. Spanje 3 pCt. 38¹/₂. Dito Spanje 3 pCt. 33¹/₂. Port. te Lond. 3 pCt. 43¹/₂. Dito 4 pCt. 12¹/₂. Oude Rassen 104¹/₂. 4 pCt. 89. Do. Stieglitz en Co. 87¹/₂; 88. Brakik van L. p. st. 87¹/₂. Mexik. 100 p. st. 23.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de **M. de Grave** en van de **DIEZE** te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

Dag	MAARTE GRAVE.				DE DIEZE 'S BOSCH.			
	BOVEN AP.	GEWASSEN.	GEVALLEN.	GEVALLEN.	BOVEN O.	ONDER O.	GEWASSEN.	GEVALLEN.
oct.	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.
19	5	44	0	1	"	"	"	"
20	5	44	0	0	"	"	1	64
21	5	"	"	"	"	"	1	68

De O. te 's Bosch is 4 el 14 duim Boven AP.

Ter Drukkerij van **D. A. A. DE ROOY** te 's Bosch.